

# KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom  
„Koroški Slovenec“,  
Wien V., Margaretenplatz 7  
Rokopisi se naj pošljajo na naslov:  
Zinkovský Josip, Wien  
V., Margaretenplatz 7.

**List**  
**za politiko, gospodarstvo**  
**in prosveto**

Izhaja vsako sredo

Stane četrtletno: K 5000.—

Za Jugoslavijo  
četrtletno: 25 Din.

Posamezna številka 700 kron

Leto III.

Dunaj, 17. oktobra 1923.

Št. 42.

## Koroški Slovenci, kako bomo volili?

### Ali bomo volili socijalne demokrate?

Ne. Zakaj ne? Zato, ker je **socijalna demokracija zoper vero**. Pa pravijo socijalisti: vera je zasebna reč, to se pravi, v verske reči se ne vtikamo. A to ni resnica. To je le pesek v oči za dobromisleče. V resnici je soc. demokracija najhujša nasprotnica katoliške vere. Evo vam dokaze!

Celi socijalizem je sezidan na podlagi materializma, t. j. brezverstva, je torej sam v sebi protiverski. Znani voditelj nemške soc. demokracije, Bebel, piše v svoji knjigi: *Hie Sozialismus, hie Christentum*, str. 16.: „Socijalizem in krščanstvo si nasprotujeta kakor ogenj in voda“. Socijalistični evangelist Engels pravi: „Mi smo veri enkrat za vselej napovedali vojsko in se malo brigamo za to, da nas imenujejo ateiste“ (brezverce). Socialist Örtl trdi: „Mislim, da bomo, ako imamo enkrat socijalistično državo, prav lahko obračunali z vero“. Rudeči časnik „Arbeiterwille“ piše v številki 213. dne 7./VIII. t. l. v članku: „Kinder und die Politik“ medeče: „Iva mesto lažnjive nраво-vere vzgoje mora stopiti svobodna morala,“ to se pravi, morala, nramnost brez Boga; „namesto krščanskega nauka, ki nima nobenega praktičnega in nramnega pomena, poduk v morali, to je toliko kot prazen nič. L. 1920. so soc. demokrate v Berlinu sklenili, da morajo biti njihovi poslanci in kandidati interkonfesijonelni, t. j. brez vsake vere. Nedavno je v nemškem državnem zboru ob priliki neke proticerkvene razprave zaklical saksonski minister in socijalistični poslanec Fleissner ob koncu svojega protiverskega govora med burnim odobravanjem vseh soc. demokratov: „V današnji državi nima vera več ničesar iskati“.

Soc. demokracija ima na svojem programu ločitev cerkve od šole, to se pravi, ona boče krščanski nauk, križ in Boga vreči ven iz šole. Ona nadalje zahteva razporoko ali ločitev zakona. Socijalist Bebel proglašja v svoji knjigi, „Die Frau“ sploh prosto ljubezen, t. j. nečistost in prešestovanje kot čednost. Močno je zadnji čas med socijalisti tudi gibanje „Proč od Rima“. Na tisoče delavcev so že zapeljali v Avstriji, zlasti na Dunaju k odpadu od katoliške vere. Na Dunaju je pred kratkim socijalistični občinski odbor pregnal brez vsakega razloga, iz samega sovraštva do cerkve, usmiljene sestre iz sirotišnic, ki so jih doslej vodile s toliko požrtvovalnostjo. V Encelsdorfu na N. Avstrijskem so nedavno soc. demokrate znosili na nekem travniku celo grmado nabožnih knjig, molitvenikov, katekizmov itd. skupaj in so jih med divjim krohotom sežgali in sicer ob navzočnosti otrok, ki so plesali in peli okrog ognja.

Takih in enakih izbruhov verskega sovraštva bi se še dalo mnogo navesti.

### Ali bomo volili z „Einheitsfronto“?

S to pa že n i k a k o r n e t! Zakaj ne? Zato, ker so v njej združeni naši najzagrizenejši narodni in deloma tudi verski nasprotniki, t. j. velenemci, Bauernbundovci in tudi nemški kršč. soc., pravi konkubinat. To so tisti, ki za

nas nimajo drugega imena kakor „čuši“. To so tisti, ki nam ne privoščijo nobenih narodnih pravic, ne v uradih, ne v šolah in niti v cerkvi ne več. To so tisti, ki bi nas radi kar čez noč ponemčili, da bi padli kot zrelo jabolko bankrotni Nemčiji v naročje. Tisti so, ki so po plebiscitu pregnali celo vrsto slovenskih duhovnikov iz Koroške in jih sedaj nadomestujejo z nemškimi, tako da verni Slovenci niti besede božje ne slišijo več v maternem jeziku in se še celo na smrtni postelji ne morejo spovedati. Ali ni to vnebovpijoča krivica? Tisti so, ki so nam pred plebiscitom dajali zlate obljube, da nam ne bo treba plačevati davkov 10 let ne, da bo imel kmet v Avstriji zlate čase, sedaj pa izpolnjujejo te sladke obljube tako, da nam nalagajo ogromne davke, davke take, da se nam prej še sanjalo ni o njih, kakor n. pr. dohodninski davek po dveh tako slabih letinah, prisilno posojilo, Lohnabgabe in te naravnost blazno visoke prejemščine. Osel gre samo enkrat na led, pravi pregovor. Ali naj greš ti Slovenec drugič, tretjič?

Državo hočejo sanirati. Dobro, naj jo le! Vsaj smo tudi mi za to. Ali, naj pritisnejo na velekapital, na jude in njihove banke, na veleindustrijo, ne pa na ubogega kmeta! Tako se država ne sanira, da se uniči kmet, poruši stebel države. O taki sanaciji, taki operaciji bi se lahko reklo: „Operation gelungen, Patient gestorben“.

V svojem volilnem oklicu pravijo „Einheitslistarji“: „Die gemeinsame Wahlbewerbung — soll die Voraussetzung zu den von allen Österreichern erwünschten Zusammenschluss aller deutschen Stämme schaffen“. To se pravi: Einheitsfronta naj bo „podlaga od vseh Avstrijcev zaželjene združitve vseh nemških rodov,“ to je toliko kakor priklopitve k Nemčiji. Mi pa smo Slovenci. Smo li mar leta 1920. glasovali za spufano Nemčijo? Naj li postanemo še večji berači? Ali ne tičimo že sami dovolj globoko v blatu, da bomo še druge vlekli iz še večjega blata? Ne, taki bedaki pa nečemo biti! Na glavo pa še res nismo padli. Zato pokažimo 21. oktobra „einheitsfrontlerjem“ figo in

### volimo Koroško slovensko stranko!

Kajti le ta edina zastopa naše koristi, koristi našega kmeta in delavca. Ona stoji na trdno verskem stališču, ona brani pa tudi naše narodne pravice. Nam koroškim Slovencem se gre predvsem za naš narodni obstanek. Nemci nas hočejo pred svetom utajiti, nas narodno uničiti in vsako sled za Slovenci na Koroškem izbrisati. Slovenci! Se li ljubite svojo mater in cenite to, kar vas je ora učila in vam ona zapustila, milo besedo materno? Ali vam ni ljuba in draga ta beseda, ali vam ni sveta ta zapuščina drage vam mamice, ali je ne boste branili do zadnjega zdihljeja? Ali vam ni draga dedščina vaših očetov, za katero je tekla njihova srčna kri v bojih z ljudim Turčinom, ta biserna zemlja slovenska? Tulec vam jo hoče vzeti, vaš nestrpni narodni nasprotnik. Potujčiti hoče vaše otroke; hoče, da bi za zmiraj umolknila slovenska govornica

na Koroškem, jezik materni, katerega nam je dal Bog. Zato to nasilno ponemčevanje v šolah in cerkvi!

Ne, svoji zemlji, svojemu jeziku, svoji materi se ne odpovemo! Na svoji slovenski zemlji hočemo biti in ostati svoji gospodarji. Svojo domačo grudo hočemo braniti do zadnjega!

Koroški Slovenci! Ako hočete še ohraniti slovenske duhovnike, ako hočete še poslušati besedo božjo v maternem jeziku, tedaj vsi na krov! Vsi na volišče!

Prihodnje volitve so silne važnosti. Gre se zato, da pokažemo svetu, da smo še tu, da še hočemo živeti, da se ne damo zatreti. Če pri volitvah propademo, potem smo bili. Pri Društvu narodov nas ne bojo šteli več. Zato je vsak vaš glas neizmerne važnosti. Zato se nihče ne sme odtegniti volitvam. Izdajica vsak, narodni izdajalec, kdor ostane doma!

Agitirajte neumorno za volitve! Žene, spravite svoje može na volišče, moške žene, dekleta rante in narobe! Za bolnike in onemogle ljudi preskrbite vozove!

**Dne 21. oktobra zakličemo z glasovnicami v rokah tako silno, da nas bo slišal ves svet: Koroški Slovenci še živimo! Zivela Koroška slovenska stranka!**

### Slovenec si na Koroškem ne sme kupiti hiše!

Koroški Slovenci nimamo lastnih šol ne učiteljev, ne moremo povsod poslušati slovensko besedo božjo, ker se nastavljajo na slovenskih župnijah nemški duhovniki, ki ne umejo našega materinega jezika, uradniki so sami Nemci, ki našega jezika niti slišati ne morejo, pri sodnijah ga nočejo razumeti itd. itd. Nobenih pravic, pač pa veliko dolžnosti; za plačevanje visokih davkov smo dobri. Povsod se nas zatira in se nam odrekajo najnavadnejše narodnostne pravice: izobraževalne govore je treba dati cenzurirati, župana se nezakonito odstavi (ministerijalni uradniki so povedali, da je deželni odbor nezakonito postopal), ker je objektivno vršil ljudsko štetje, župnika se kaznuje, ker je rabil slovenske kuverte. Ali to še ni vse. Slovencem ni dovoljeno kupovanje hiš. To je nov način zatiranja, s katerim se misli pregnati koroške Slovence z rodne grude.

Delavec — domačin — J. Valentin se je vrnil spomladi leta 1921. iz Amerike, kjer je delal 9 let, in si s krvavimi žulji pridelal in prihranil večjo vsoto dolarjev, s katerimi si je hotel v domovini ustanoviti svoj lastni dom. Vrnivšemu se v svoj rojstni kraj je ponudil začasno stanovanje njegov brat. V par dneh nato je slučajno izvedel, da je na prodaj sosedna hiša: gostilna z malo kmetijo, ki je last pivovarnarja Grömmnerja v Celovcu. Šel je torej k

# Koroški Slovenci, volilci! Glasujte 21. oktobra 1923

sklenjeno za

## „Koroško slov. stranko!“

g. Grömmmerju in kupil od njega hišo za 1700 dolarjev, katere mu je na podlagi kupne pogodbe ob prisotnosti prič tudi takoj izplačal. Prodajalec se je zavezal, da bo poskrbel, da se posestvo tekom treh mesecev prepiše na njegovo ime. Minuli so trije meseci, ali ker zadeva se vedno ni bila urejena, se je obrnil kupec na prodajalca s prošnjo, naj potrebno ukrene, da se hiša prepiše ali pa da denar nazaj, da si bo mogel kupiti kakšno drugo posestvo. Pivovarnar Grömmmer mu je nato pismeno odgovoril, da je on hišo pravilno kupil in plačal, da je torej njegova, ali da še ni prepisana na njegovo ime je kriva okrajna „Grundverkehrskommission“. Nato se je obrnil kupec na g. Neutzlerja in poslanca Gaglna, da bi ona posredovala, da se hiša prekoslej prepiše na njegovo ime. Odgovorila sta mu pismeno, da je proti kupčiji nastopil Heimatdienst, in sicer vsled tega, ker je kupec v sorodu z ljudmi, ki so glasovali za Jugoslavijo. Koroškemu Slovencu na slovenski zemlji (Koroško Korošcem!) torej Heimatdienst ne dovoljuje nakup hiše, ker bi bili ogroženi s tem nemški interesi. Ubogi kupec, ki je dolarje težko prisluzil, je čakal čez dve leti zastoj na ugodno rešitev.

Šele „Kor. Dom.“, glasilo Heimatdienta, je zadevo rešila. Meseca julija je prinesla notice, da je gostilno pri Simenčiču ob Dravskem mostu kupil sedanji najemnik gostilne Hans Fertschnig, vrl Korošec. Hišo je za vsako ceno hotel imeti nek Jugoslovian, katerega družina se je posebno odklikovala ob času zasedbe od Jugoslovianov. G. Grömmmerju se imamo zahvaliti, da hiša ni prešla v jugoslovanske roke.

Prvič moramo ugotoviti, da „Kor. Dom.“ laže, ko piše, da se je njegova družina posebno odklikovala za časa jugoslovanske zasedbe, ker se je g. Valentin nahajal l. 1920 s svojo družino še v Ameriki; drugič pa bo samo na Koroškem, kjer vladata Heimatdienst in Heimatschutz mogoče, da prodaja bivši lastnik posestvo dvakrat, predno se je prva kupna pogodba razveljavila. V drugih kulturnih državah se prodaja tuje lastnine kaznuje, na Koroškem sitak človek zasluži pohvalo in priznanje. Po-

temtakem veljajo postave na Koroškem samo za Slovence, za Nemce samo tedaj, kadar se dajo tolmačiti v njih prid.

Hiša je bila dvakrat prodana in dvakrat plačana. Posestvo je na drugega kupca že prepisano — to je šlo hitro! Govori se, da mu jo je baje plačala ali kupila naivšia oblast na slovenskem Koroškem — „Heimatdienst“. G. Valentin pa se bo moral najbrž še toževati za svoj denar.

Evo nov dokaz, kako se nas zatira in preganja. Slovenec mora ostati delavec, odvisen od Nemcev, da se preje in lažje ponemčuri. Ljudi, ki tako postopajo z nami, seveda ne bomo volili. Zna se nam pripetiti, da nam razprodajo vse naše hiše, ali pa skujejo take postave, s katerimi se dovoljuje prodaja tuje lastnine. Na Koroškem je vse mogoče.

Koroška slovenska stranka bo Avgijev hlev malo očistila. Zato bomo dne 21. oktobra volili vsi koroški Slovenci samo kandidate Koroške slovenske stranke. Veliko gnilega je v deželi Danski!

### „Heimatschutz“ in „Einheitsliste“.

Nemške meščanske stranke (krščanski socialci, vsenemci in bauernbund) so sklenili za predstoječe volitve enotno fronto in enotno kadidatno listo.

Zanimivo je zasledovati zvezo med hajmatšucem in ajnhajtsfronto. Vrhovni general koroškega hajmatšuca polkovnik Klimann je rekel ob priliki hajmatšucovega praznika 23. sept.: „Dne 21. oktobra se morajo pokazati sadovi hajmatšucovega dela. Zveza šteje v deželi 20.000 udov. Če vsak ud hajmatšuca le nekoliko stori svojo dolžnost, mora biti zmaga (21. oktobra) na naši strani,“ to je: mora zmagati nemška enotna lista.

Člani hajmatšuca se torej rekrutirajo iz pristašev gori imenovanih nemških meščanskih strank. Že prej združeni v hajmatšucu, so

se zdaj združili tudi politično v enotni fronti in enotni kadidatni listi. Hajmatšuc je bojna armada, ki bo pri volitvah šla v boj za kadidate nemške enotne liste. Cilji in nameni hajmatšuca so tudi cilji in nameni združenih nemških meščanskih strank. Kandidati nemške enotne liste bodo delovali za uresničenje hajmatšucovih ciljev in namenov. Hajmatšuc in ajnhajtsfronta imajo iste cilje in namene.

Einheitsfronta ali združeni nemški nacionalni blok bo za bližnje volitve lovil oziroma že lovi tudi naše slovenske glasove. Ali more koroški Slovenec 21. oktobra oddati svoj glas za nemško Einheitslisto? Kaj hoče hajmatšuc, kaj hočejo stranke ajnhajtsliste? Govori ob priliki hajmatšucovega praznika 23. sept. so to jasno povedali.

Celovski župan Wolfsegger je rekel: „Naj bo ta praznik mejnik v zgodovini Koroške, kakor je bilo že enkrat pred vojno, ko je šlo za to, da se priznamo k nemškemu narodu in k zaupanju na velikost in bodočnost nemškega naroda“. Torej hajmatšucov praznik je pomenil priznanje k nemškemu narodu. Kako se more Slovenec priznavati k nemškemu narodu, priznavati, da je Nemec, če je in hoče ostati Slovenec? Hajmatšuc je torej izrazita nemška nacionalna organizacija, in stranke, združene v koroški enotni listi, zasledujejo nemško-nacionalne cilje in namene. Kaj ima torej Slovenec iskati pri hajmatšucu in pri Einheitslisti? Nič, popolnoma nič!

Še jasneje je govoril vodja tirolskega hajmvera dr. Steidle: „Prišli smo na Koroško, ker hočemo biti deležni vzornega dela Koroške za enotno veliko nemško domovino. Oznanjevati hočemo in govoriti o sveti nemški državi.“ — Torej prišli so na hajmatšucov praznik, ker hajmatšuc vzorno dela za veliko nemško domovino. „Das heilige deutsche Reich“ jim je svetla zvezda, ki jim prijazno miglja v daljavi. Če Nemci delajo in se navdušujejo za veliko nemško domovino in sveto nemško državo — je to njihova stvar. A kaj ima Slovenec s tem opraviti? Kaj ima torej koroški Slovenec opraviti s hajmatšucem in koroško enotno listo? Popolnoma nič!

Stolni kapitular Schader je govoril o ljubezni do domovine in o zvestobi do ljudstva. Da to nista zgolj posvetni čednosti, je rekel, ampak da ju hoče Bog sam. Bravo! Zato pa tudi mi Slovenci ljubimo našo koroško domovino, iz ljubezni in zvestobe do naše koroške zemlje in našega slovenskega koroškega ljudstva smo se združili v Koroško slovensko stranko, za katero bomo oddali svoj glas dne 21. oktobra.

Šumi je govoril: „Hajmatšuc hoče braniti domovino pred zunanjimi in notranjimi sovražniki. Proti zunanjim sovražnikom bomo pravljali oboroženo moč (živela vojska!), notranjih sovražnikov se bomo tudi vedeli obvarovati.“ — Proti zunanjim sovražnikom stojimo pod mednarodnim varstvom, naš največji notranji sovražnik pa je naša neenakopravnost, ko nam nemška večina noče dati naših manjšinskih narodnih pravic. Naj nas hajmatšuc reši tega sovražnika, pa bomo takoj prijatelji s hajmatšucem. A do zdaj se izkazal hajmatšuc kot avantgarda naših narodnih zatiralcev, razbijalcev naših shodov in prirediteljev — kaj imamo torej Slovenci opraviti pri hajmatšucu in njegovi Einheitslisti? Popolnoma nič.

Še enkrat je govoril Tirolec dr. Steidle. „Prapor (fana, ki so jo blagoslovili), naj bo vidno znamenje enotnosti, ki edina nam omogoči, da izpolnimo naloge ob mejah nemškega ljudstva. Ta prapor naj vam pravi: Vi ste udje enega ljudstva, ste rojeni od nemških mater, zato držite skupaj. Ta prapor vam pravi:

### PODLISTEK

#### Polnočni godec.

Po narodni pripovedki zapisal Križman Josip.

Prelepo je Klopinsko jezero. Biser v Podjuni ga je imenoval naš koroški pesnik Lisičjak. Prekrasno jezero vam bom ljubi Korošci opisal drugič. Danes pojdimo od Klopinskega jezera po poti, ki nas pelje v Grabaljo vas. Nad to vasjo stoji cerkva sv. Danijela in okoli nje je pokopališče.

Nekoč je sedela pri Volavčniku v Grabalje vasi večja družba možakarjev pri sladkem vincu. Veselo so se pogovarjali. Kratek čas jim je delal godec doma iz Dobrle vasi. Ta godec je bil velik siromak. Imel je šest otrok in le težko jih je preživljal.

Hodil je od „žeganja“ do žeganja in godel na svojo harmoniko. Danes ga najdeno, kakor sem že povedal, pri Volavčniku.

Pogovor je nanesel tudi na „strahove“. Može pri Volavčniku so pripovedovali svoje doživljaje. Začeli so govoriti tudi od mrtvih. Pravili so, da se ob polnoči na šentdanijelskem pokopališču odprejo grobovi in mrtveci korakajo v procesiji okoli cerkve.

Ko so tako govorili, se obrne eden možakarjev proti godcu in ga vpraša, če si upa iti goditi točno ob dvanajstih na pokopališče k sv. Danijelu. Drugi kmet je to slišal in on reče godcu, ako res gre ob polnoči na pokopališče,

dobi od njega najlepšo kravo kot plačilo. Revni godec je mislil na svoje uboge in je sklenil, da pojde na pokopališče. Ko je odbila ura dvanajst, vzame čez rame svojo harmoniko in se s težkim korakom napoti proti pokopališču. Celo pot je molil za rajne. Roka se mu je tresla od strahu in mrzel pot ga je oblival, ko je odprl vrata. Najprej je molil in nato je začel goditi okoli cerkve. Grobovi so se odpirali — mrlički so vstajali, vse je postalo živo na pokopališču. Godec pa je z močnim glasom zapel in zagodel: „Jaz ne delam vam nepokoj — jaz delam za svoj dober von“ (plačilo). Polegli so mrlički; zopet je postalo vse tiho. Godec pa je moral iti trikrat okoli cerkve. Zopet so se rušili grobovi in v tretjič je zagodel godec. Zaprl je vrata. Vse se je pomirilo na pokopališču. Godec se je tresel kot list na vodi.

Kmalu je dospel srečno zopet v Volavčnikovo krčmo. Vsi so se začudili. Mislili so, da bode pray gotovo od strahu umrl — a vrnil se je zdrav. Kmet, ki mu je obljubil kravo, vstane od mize in reče: „Ne verjamem ti. Nisi bil na pokopališču.“ Potem so šli kmetje in godec še enkrat na pokopališče k sv. Danijelu. Zopet je godel, zopet je bilo na pokopališču vse živo...

Ko je prišel trikrat okoli cerkve, se vrnil in vsi gredo potem nazaj k Volavčniku. Ubogi in pridni godec je dobil najlepšo kravo, ki mu je dosti olajšala družinsko bedo.

# Zaupniki in volilci Koroške slovenske stranke!

Poskrbite vsem Vašim sorodnikom, prijateljem, prijateljicam in znancem, tudi takim, ki stanujejo izven občine ali okraja, glasovnice „Koroške slovenske stranke“ in jim priporočajte, da volijo z nami.

## Vsak glas šteje, najsi bo v katerikoli občini Koroške!

Wehrlos ist ehrlös, in kdor domovine ne brani, domovine ni vreden.“ — Dobro povedano. Hajmatšuc je torej nemška nacionalna organizacija za obrambo nemškega ljudstva. Kaj ima torej Slovenec iskati pri tej nacionalni nemški organizaciji? Hajmatšucov prapor pravi: „Vi, ki ste udje enega, nemškega ljudstva, ki ste rojeni od nemških mater, držite skupaj!“ A kdor ni ud nemškega ljudstva, kdor ni rojen od nemške matere, temu pravi hajmatšucov prapor: Kaj imaš ti iskati pri hajmatšucu? Tinisi Nemec in ne rojen od nemške matere! Kaj imaš iskati pri Einheitslisti, koje kandidati se hočejo boriti za cilje in namen hajmatšuca? Hajmatšuc in Einheitslista sta samo za Nemce, za sinove in hčere nemških mater!

Sklepni govor je imel polkovnik Klimann. Rekel je: „Današnji praznik je miroljuben, a vendar bojna napoved onim, ki zatajijo svoje ljudstvo...“ Ste čuli, vi ki tajite svojo slovensko mater, hajmatšuc vam napoveduje boj, hitro se spreobrnite in postanite zopet zvesti svojemu slovenskemu rodu in jeziku. Mi vsi, pravi koroški Slovenci, smo zvesti svoji slovenski materi, svojemu narodu in svoji lepi koroški domovini. Pokazati hočemo, da še živimo Slovenci na Koroškem. Zato bomo dne 21. oktobra vsi oddali svoj glas za

**Koroško slovensko stranko!**

### POLITIČNI PREGLED

Osmo poročilo gen. komisarja dr. Zimmermanna Društvu narodov od 15. julija do 15. avgusta sodi o gospodarski obnovi naše države zelo optimistično. Poročilo pravi, da je bilo koncu februarja v Avstriji še 169.147 brezposelnih, dočim je padlo število do konca julija na 87.349. Ljudje so začeli razpoložljivi denar vlagati zopet v hranilnice. Septembra 1922 je bilo komaj za 31,5 milijard vlog in julija letos pa že za 400 milijard kron. Tudi država dobro gospodari, namreč na davkoplačevalce zna dobro pritiskati. V prvi polovici tekočega leta so davki toliko nanесли, da se je mogel državni primanjkljaj znižati od 570 na 260 milijard, in je bilo treba iz kreditnega fonda državni blagajni 800 milijard manj izplačati. Dr. Zimmermann upa, da bodo v dveh letih dohodki popolnoma mogli kriti izdatke. Bomo videli.

Ustavne določbe v Nemčiji ukinjene. Državni zbor je pooblastilni zakon sprejel. S tem zakonom se pooblašča vlada, da podvzame vse ukrepe, ki jih smatra za potrebne na finančnem, gospodarskem in socialnem polju. Pri tem lahko tudi prestopi meje, določene v ustavi. Pooblastilo pa se ne razteza na podaljšanje delovnega časa, na zmanjšanje podpor in rent, socialno zavarovanje in male rente. Vse izdane uredbe se morajo takoj sporočiti državnemu zboru in državnemu svetu. Na zahtevo državnega zbora se morajo take uredbe takoj ukiniti. — Zakon stopi takoj v veljavo ter preneha z odstopom sedanje vlade oziroma nje izpremembe, najkasneje pa 31. marca 1924.

**Kjedom jemoj? Vslovenskem Korotanu.**

**Vojaške priprave Madžarske.** Madžarsko vojno ministrstvo je vpoklicalo pod orožje vse moške, stare 20 do 25 let. Vsak je moral podpisati izjavo, da stopa prostovoljno v vojsko. Iz Budimpešte pa so odstranili skoro vse vojake, ter jih poslali v pokrajinska mesta, da ne bi zastopniki antante zapazili oboroževanje. Za izvežbanje novincev so določeni najbolj inteligentni oficirji, ki pripadajo legitimistom ali pa „probujajočim Madžarom“. Vznemirljivo je dejstvo, da so po celi Madžarski razširjene vesti o vojaški zvezi z Bolgarijo, ki je naperjena predvsem proti Jugoslaviji. V Budimpešto je te dni prispel tudi odposlanik Todora Aleksandrova, ki bi naj proučil borbeno pripravljenost Madžarske.

#### Bolgarska.

Lahko se reče, da je komunistični upor popolnoma udušen. Pojavljajo se sicer še posamezni oddelki upornikov, ki napadajo popotnike in skušajo dobiti še nekatere večje kraje v svoje roke ali vlada jih bo kmalu zatrla. Ker je bil upor premalo pripravljen in nenotno započet, je bilo že v začetku pričakovati, da ne bo uspel. Pokazalo se je tudi tukaj, da je vsak upor, ako vojaštvo ni na strani upornikov, brezuspešen. Zadnji večji boji so se vršili v okolici Sofije, ki so trajali 10 ur. Kmetje so ujeli tedaj 150 oficirjev in 500 vojakov, na obeh straneh je bilo okrog 1000 mrtvih. Vladne čete so zaplenile 10 topov. Kako velike so bile skupne izgube, se da težko ugotoviti. Uradno se objavlja 4000 žrtev, privatna poročila pa govore o 10.000. Komunisti so pošiljali v boj žene in otroke, da vojaki na nje niso mogli streljati. Voditelji upora so zbežali po večini na jugoslovansko ozemlje.

Vsled poraza kmetov in komunistov je vlada svojo pozicijo zelo utrdila, zato se nad njimi tudi zverinsko maščuje. V Ferdinandovem, Beligradicku in Berkovici so vojaki in Macedonci pobili in postrelili okrog 3000 upornikov in njihovih družinskih članov. Pri zavzetju Vidima so vladne čete zajele okrog 1000 upornikov ter večinoma vse pobile, ker so uporniki v Vidimi, dokler je bilo mesto v njihovi oblasti, pomorili krog 200 državnih uradnikov, 25 častnikov in vse policijske uradnike. Begunce, ki so hoteli prestopiti državno mejo, so vse pomorili.

Interniranje komunistov, obsojenih po prekem sodu, je pričelo. Odpravljajo jih večinoma v mesta jugovzhodne Bolgarske proti Črnemu morju. Podpisan je ukaz, s kojim se odpuščajo vsi komunisti iz državnih služb, zlasti od železnice in pošte. V Sofiji je odpuščenih dozda nad 500 uradnikov. Makedonstvujušči in komitaši more in požigajo hiše vsakomur, ki ga osumijo, da je bil udeležen pri zadnjem uporu. Potniki zatrjujejo, da so na lastne oči videli za železniški postaji Bojčinovac nad 500 trupel ter da je na progi Radomir — Dubica vse polno grdo razmesarjenih trupel, ki si jih ne upa nihče odstraniti. Komitaši so sorodnikom umorjenih prepovedali pokopati mrliča, da bi prestrašili ostale kmete pred novim uporom. Vsak komunist ali kmet, o katerem se dozna ali sumi, da je sodeloval v zadnjem uporu, je brez sodbe kratkomalo obesen ali umorjen. Pomorili so tudi vse družine onih kmetov ali komunistov, ki so pobegnili na jugoslovansko ali romunsko ozemlje. Njih domove so izropali in potem sežgali. Med podeželskim prebivalstvom vlada radi tega terorja velikansko razburjenje. V Jugoslavijo prihajajo še vedno novi begunci.

### Priprave za volitve.

**Šmihel nad Pliberkom.** V nedeljo dne 30. septembra smo imeli dobro obiskan volilni shod. Kandidata čg. Starc in g. Gastl sta nam pojasnila program naše stranke in naše stališče do „Einheitsliste“ in do socialnih demokratov. Ako hočemo svojo narodno in gospodarsko rešitev, ne moremo in ne smemo voliti drugače kot „Koroško slovensko stranko“. Volilci bistriške občine in šmihelski farani svojemu narodu še niso napravili sramote in je tudi ne bodo. Zato bodo volili 21. oktobra „Koroško slovensko stranko“. Te dni hodi g. eksekutor v spremstvu žandarja od vasi do vasi in rubi živino in druge premičnine, ker ljudje niso mogli plačati davkov in prisiljenega posojila. Kaj vse so nam pred tremi leti obljubljali in kako drugače je prišlo. Obljubljali so, da nam deset let ne bo treba plačevati davkov, zdaj pa prihaja vsakih 14 dni kak plačilni nalog. Vrhutega pa v zahvalo, da smemo plačevati take neznosne davke in prisilno posojilo, naj še volimo nje „Einheitslisto“ ali socialdemokrate. Ne, zdaj nas je srečala pamet. Nje, ki nas hočejo gospodarsko uničiti, ne bomo volili. Naša stranka je „Koroška slovenska stranka.“

**Kotmara vas.** (Shod.) Kakor vse druge stranke, se tudi mi pripravljamo na volitve v državni in deželni zbor. Dne 30./IX. smo imeli lepo obiskan volilni shod pri Boštjanu v Trabesinjah. Prav pazno smo zasledovali izvajanja deželnega poslanci g. Poljanca, nakar so vsi zbrani izrekli gosp. poslancu popolno zaupnico. Radostno smo se razšli po končanem govoru in sklenili, da pokažemo na dan volitve, da še živimo in se hočemo še dalje boriti za naše narodne pravice.

### DOMAČE NOVICE

**Celovec.** Na rožnensko nedeljo je v stolni cerkvi prvič daroval pontifikalno sv. mašo milostljivi gospod stolni šolaster Janez Vido- vic, dolgoletni zaslužni predsednik Družbe sv. Mohorja. Veličastno je bilo gledati milostljivega gospoda starčka — obdanega od številne asistencije stopati s palico in mitro pred oltar. Lansko leto je praznoval svojo 80letnico. Preteklo zimo je resno zbolel, toda njegova krepka narava je vse bolezni premagala. Bog naj ga nam ohrani še mnoga leta!

**Turdaniče.** Dne 8. sept. je bil tukaj sejem. Splošno na sejm ni bilo kaj posebnega. Prav dobro pa smo se zabavali pri Hanžiču, kjer so Hanžičev oče, mlada gospodinja, njena sestra in mati prepevali krasne slovenske pesmi. Že dolgo nismo slišali tukaj tako lepih slovenskih pesmi. Veliko je bilo poslušalcev in občudovalcev. Mladi Hanžič je v maju t. l. pripeljal svojo ženo iz Štebna pri Globasnici v našo vas. Hanžiču čestitamo, ker ima tako korajžno in zavedno ženo.

**Dvor.** (Smrt.) Grobovi tulijo... Smrt ne miruje, vedno vihti svoje žezlo in pobira naše najboljše može širom naše slovenske domovine. Umrl je Aleš Krištof, svak čg. dr. Rožmana, obžalovan od svoje družine, od svojih tovarišev in prijateljev, od cele Podjunske doline. Vedno je stal na braniku svoje domovine in bil značajan mož, vedno se boril za svoj stvar in ni se bal nasprotnikovih groženj. Okusil je mnogo, a ne veliko dobrega. Prestal je sve-

rovno vojno, si nakopal bolezen, ter na njej hiral in slednjič tudi umrl. Toda najhujše je prestal gotovo zadnji dan svojega življenja. Prišel je namreč eksekutor še k smrtni postelji rajnika ter mu zarubil ubogo živino (bahtarja) še na smrtni postelji. Nesel je pač slabe vtise v večnost. Njegovi družini izrekamo naše iskreno sožalje, njemu pa, bodi Ti zemljica lahka, ki si jo tako goreče ljubil!

## RAZNE VESTI

**Kratke vesti iz sveta.** Letošnje poletje je v dunajskem policijskem rajonu utonilo v Donavi 150 oseb. — V Budimpešti je bilo v enem tednu vpisanih v register 58 novih bank. — Nemška marka je štirikrat manj vredna kot sovjetski rubelj. — Zastopniki male antante se snidejo v januarju zopet k posvetovanju. — Policija v Bukarešti je izvedla več hišnih preiskav in našla orožje in drug obtežilni material. Osem oseb, po večini študenti, je bilo zaprtih, ker so nameravali izvršiti atentate na nekatere ministre. — Obtok bankovcev v Avstriji je znašal v zadnjem tednu septembra 6225 milijard kron. — V Pulju je požar delno opustošil puljsko katedralo (stolno cerkev). Popolnoma je uničeno podstrešje srednje ladje, kupola nad velikim oltarjem, orglje, del velikega oltarja, dalje dve veliki dragoceni sliki. Skupna škoda se ceni na poldrugi milijon lir. — Ljubljani se je otvorila ljudska šola za češkoslovaški jezik. — Istotam dobijo Nemci svojo gimnazijo. V Jugoslaviji se dajejo tujcem srednje šole, v Avstriji mi domačini niti ljudskih šol nimamo. Ali kljub temu bodo še naši Nemci rekli, da imamo koroški Slovenci vse narodnostne pravice, Nemci v Jugosl pa nobenih. — Po vesteh iz Sofije se je v Djemalji na Bolgarskem zgodila velika nesreča. Vojakl,

ki so se vežbali z granatami, niso bili dobro zaščiteni proti plinu, ki so ga širile granate pri eksploziji. Pri tem je oslepel 20 vojakov, velikemu številu vojakov pa so oslabele oči.

**Rezanje nohtov.** Pri nas na deželi se negovanju nohtov posveča malo pažnje. Pri meščanih in posebno meščankah pa igra važno ulogo pri toaleti. A vseeno nihče ne pripisuje važnosti dnevu, kadar si obrezuje nohte. Na Angleškem je drugače. Tam je med mnogimi ljudmi utrjeno staro praznoverje, da ima dan, kadar si režeš nohte, svoj poseben pomen. Kdor se tega posla loti v nedeljo, ga utegnejo v nastopnih dneh zadeti hude zadrege. Kdor si obrezuje nohte v ponedeljek, lahko pričakuje kako posebno vest. Torek je znak kakega darila, sredi dobre volje, četrtek denarja. Ubogi petek se tudi pri rezanju nohtov smatra za celo nesrečen dan. Če si pa nohte obrežeš v soboto, se v kratkem podaš na pot. Po receptu tega praznoverja se nam torej nudi nov ključ do sreče: komur manjka denarja, naj si nohte reže v četrtek, kdor pa želi na pot, naj obrezovanje odloži do sobote.

**Borza.** Dunaj, 13./X. Dolar 70.560, dinar 817, lira 3210, češka krona 2102, francoski frank 4245, švic. frank 12.590 avstr. kron.

**Curih,** 13./X. Avstr. krona 0,0079, dinar 6,55, lira 25,40, češka krona 16,65, poljska marka 0,006, francoski frank 33,85 sant. Marka na curiški borzi ne notira več. Švicarsko bančno društvo notira marko s 0,0000001 cent.

### Listnica uredništva.

**Mirko.** Sedanjo zvezo začasno prekinite.

### Listnica upravnništva.

**Slavček.** Se obema redno in pravilno pošilja.

### Za volilni sklad so darovali:

Šmarjačan pri Velikovcu 50.000, neimenovan iz Rude 10.000, neimenovan iz Šmarjete pri Velikovcu 60.000, Želinčani 50.000, neimenovan, Šmartno, 1000, Terezija Karpf 2000, Janez Petrič, posestnik, 6000, pri „Miklovi Zali“ v Št. Jakobu nabranih 150.000, neimenovan iz Št. Jakoba v R. 2000, neimenovana v Blačah 4700 K. Darovalcem srčna hvala.

Krznarsko robo kupite najbolje pri

## Franju Rogina

krznarski mojster na

**Dunaju, IX., Liechtensteinstr. 18**

Kupujem vse količine sirovih kož: lisičje, kunične, zajčje itd. po dnevnih tržnih cenah.

107

## K U P I M

**VSako MNOŽINO DRV, TRDIH IN MEHKIH, KAKOR TUDI STOJEČ IN STAVBENI LES TER HLODE.**

**PLAČUJEM NAJVIŠJE CENE!**

**FRANC KROPIVNIK, POSESTNIK IN LESNI TRGOVEC. BOROVLJE-FERLACH**

108

# SLAVENSKA BANKA D.D.

(SLAVISCHES BANK A. G.)

## Slovincem na Koroškem!

Vsled ustalitve avstrijske krone si prizadeva vsak, ki ima doma preveč denarja na razpolago, da ga z lepim dobičkom naloži v kak denarni zavod. — Izven češkega ima v Avstriji samo naš jugoslovanski zavod „Slavska banka d. d. v Zagrebu“ svojo podružnico na Dunaju.

Naš jugoslovanski zavod ima: Din. 50.000.000.— **delniške glavnice**, to je preko 3 1/2 milijarde avstr. kron.  
Din. 12.000.000.— **rezerve** ali skoro miliardo avstrijskih kron.  
Din. 125.000.000.— **vlog** ali preko 8 milijard avstrijskih kron.

Štrom Jugoslavije ima naš jugoslovanski zavod okoli 20 podružnic in v inozemstvu podružnico na Dunaju in v Ameriki. — Ravnateljstvo omenjenega zavoda pozivlja Slovence na Koroškem, da poverjajo našemu zavodu svoje denarne posle in vlagajo pri njem svoje prihranke, ker si bo naš zavod prizadeval, dati svojim sonarodnjakom večje ugodnosti in na vloge višje odstopke, kakor jih morejo pričakovati od nemških zavodov, ki jih samo izkoriščajo. Zato si je naš jugoslovanski zavod stavil za nalogo, skrbeti v prvi vrsti za dobrobit naših ljudi, ki se nahajajo izven svoje domovine. Sedež podružnice je

**na Dunaju, I., Augustinerstrasse šte. 8.**

102

## Austro-Orientalische Transportgesellschaft Dunaj

I., Marc Aurelstrasse 5

se bavi z vsemi špedicijskimi in komisijskimi posli, kakor tudi s posredovanjem za nakup in prodajo.

Neposredna zveza z vsemi večjimi mesti v Jugoslaviji.

Vsak teden dva posebna vlaka v Jugoslavijo.

108